

Handläggare
Ann-Charlotte Hedström
0480-45 37 80

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2023-02-08

Ärendebeteckning
SN 2023/0136.11.01

Socialnämnden

Återrapportering Barnkonventionen 2022

Förslag till beslut

Socialnämnden fattar inget beslut med anledning av informationen.

Bakgrund

Enligt handlingsplanen ”Förutsättningar och konsekvenser för implementering av barnkonventionen – implementeringsplan och ekonomisk konsekvensbeskrivning” som antogs av Kommunstyrelsen i mars 2019 ska nämnderna årligen redovisa hur de arbetar med att tillgodose barnets rättigheter. Redovisningen av resultatet sammanställs och presenteras i ett årligt barnbokslut som redovisar barns levnadsvillkor i kommunen.

Syftet med att göra ett barnbokslut är att belysa hur levnadsvillkoren för barn i kommunen ser ut, utifrån barnkonventionens artiklar om barnets rättigheter. Det syftar också till att undersöka hur kommunens förvaltningar arbetar för att tillgodose artiklarna i barnkonventionen, att öka uppmärksamheten på att barnkonventionen sedan den 1 jan 2020 är inkorporerad i svensk lag samt att öka statusen på barnrättsfrågor.

Nämnderna har ombetts svara på frågor inför årets barnbokslut.

Ann-Charlotte Hedström
Verksamhetschef

Camilla Freedeke
Socialchef

Bilagor

Återrapportering av barnrättsarbete 2022

Återrapportering av barnkonventionen 2022

Socialförvaltningen Verksamhetschef och handläggare

Tel 0480-45 00 00 vx | ann-charlotte.hedstrom@kalmar.se

Kalmar kommun
WWW.KALMAR.SE

Årlig återrapportering av barnrättsarbetet

Bakgrund

Från den 1 januari är FN:s konvention om barns rättigheter (Barnkonventionen) inkorporerad i svensk lag. Inför detta gjordes en kartläggning och en implementeringsplan för Kalmar kommuns verksamheter. Då beslutades att nämnderna årligen ska redovisa hur man arbetar med att tillgodose barnets rättigheter. Detta sammanställs sedan till ett årligt barnbokslut.

I år är temat på barnbokslutet barns röster i fysisk planering, det vill säga hur barn i Kalmar kommun har möjlighet att påverka, tycka till och göras delaktiga i arbetet med t ex byggnation, anläggning, planering av bostadsområden, skolor och skolgårdar, idrottsanläggningar, lekplatser, kollektivtrafik, trafikplanering runt skolor och idrottsanläggningar, gång- och cykelvägar, översiktsplanering, detaljplaner och förvaltning. Artikel 12 i barnkonventionen säger att barn har rätt att tycka till i alla frågor som berör dem.

Utbildning inom området barnkonventionen och barnets rättigheter

Under året har få utbildningssatsningar inom området barnkonventionen genomförts inom förvaltningens tre verksamhetsområden. Inom verksamhetsområde Barn och familj har handläggare utbildats inom barnsamtal, riskbedömningar och basprogram om våld som inkluderar barns rättigheter till inflytande, information och rätt till skydd.

Inom verksamhetsområde Vuxen har bedöms det finnas ett behov av utbildning rörande barnkonventionen och främst i hur barns rättigheter ska bevakas i utredningar.

Barnets rättigheter i nämndens mål

Ett flertal av de utvecklingsområden med tillhörande indikatorer som är kopplade till nämndens mål syftar till att stärka barnets rättigheter.

Utvecklingsområdena för 2022 var:

Barn ska ha ansvarstagande och samarbetande föräldrar

Barn som är placerade ska ha det tryggt och säkert

Barn, unga och föräldrar ska få stöd i ett tidigare skede

I stort sett alla indikatorer inom verksamhetsområdet Barn och familjs tre processer hade ett direkt eller indirekt syfte att förbättra villkoren för barn. De indirekta handlar till exempel om ökad kunskap, kostnadseffektivitet för att resurserna används effektivt, att verksamheterna är säkra och jämställda.

De direkta indikatorerna handlar bland annat om att barns bästa har beaktats, riskanalyser utifrån barnets situation, upplevelse av delaktighet och att man upplever att man fått det stöd man behöver. Att barn som är placerade ska ha det tryggt och säkert samt förutsättningar för god hälsa och att barn ska ha ansvarstagande och samarbetande föräldrar vid separation.

Barnchecklista/barnkonsekvensanalys

På socialförvaltningen har det hittills inte arbetats aktivt med vare sig barnchecklista eller barnkonsekvensanalyser. Inom verksamhetsområdet Vuxen samt Funktionsstöd vuxen gick processledare tillsammans med utsedda socialsekreterare/handläggare utbildning via SKR i barnrättsperspektiv under 2021 och bildade i samband med det en arbetsgrupp som pågick under 2022. Ett fokusområde för arbetsgruppen är att barnperspektivet ska beaktas i alla beslut som fattas. Varje enhet ska säkerställa detta i respektive utredningsunderlag vilket följs upp via personaktgranskningar.

Barnkonventionen i budgetplanering samt målformulering för 2023

I budgetplaneringen för 2023 finns budgetposten för Råd- och stödenheten inom barn och familj på 2,6 mnkr. Största delen är personalresurser, 4 årsarbetare.

Socialförvaltningen arbetar för en hållbar socialtjänst som tidigt och förebyggande möter barn och deras familjer i behov av stöd och hjälp. På detta sätt kan socialtjänsten bygga förtroende för att tidigt kunna förebygga och minska risken för omfattande social problematik, och därigenom också frigöra resurser till de som behöver mest stöd.

Utöver pågående arbete såsom uppsökande verksamhet genom fältverksamhet, föräldrastödsgrupper i olika former och områdesarbete har socialförvaltningen under de senaste åren genomfört olika samverkansprojekt tillsammans med andra aktörer som polis, skola och regionens barn- och ungdomshälsa. Syftet är att öka möjligheterna att nå fler barn och ungdomar med tidiga och samordnade insatser med barnet i fokus.

Utvecklingsarbetet bedrivs brett, på generell, selektiv och indikerad nivå. Exempel är samverkan med utbildningsförvaltningens grundskolor och regionens barn och ungdomshälsa i Tillsammans för barnen, som riktar sig mot barn med tidiga tecken av behov av stöd där målet är att fler elever ska klara sin skolgång.

Under 2022 permanentades arbetssättet och utökades att inkludera samtliga skolor genom finansiering ur beslutat trygghetspaket i verksamhetsplan 2022. Ett annat exempel på utökad samverkan är samordnade insatser som riktar sig till barn och unga i riskzon, Samverkan socialtjänst, skola, polis och fritid (SSPF).

I målformulering till 2023 års verksamhetsplan finns följande utvecklingsområden med indikatorer som har särskild hänsyn till barnkonventionen:

Utvecklingsområde Barn och föräldrar är aktiva medskapare

Utvecklingsområdet syftar till att utveckla arbetet med att göra barn och föräldrar delaktiga genom hela processen.

Indikatorer kopplade till utvecklingsområdet ska bland annat leda till ökad delaktighet i framtagandet av mål och delaktighet i genomförandeplanering. Upplevelse av att kunna påverka stödet och upplevelsen av att stödet är god.

Utvecklingsområde Barn och föräldrars behov samordnas utifrån deras fokus

Utvecklingsområdet syftar till att utveckla samverkan för att tillgodose barn och föräldrars behov genom teambaserat arbetssätt och samordning utifrån deras fokus.

Indikatorer kopplade till utvecklingsområdet ska bland annat leda till att kontakten med barn vars föräldrar är i konflikt ska ske samordnat och effektivt i samverkan och barn med komplexa behov ska få samordnat stöd.

Utvecklingsområde Barn som är placerade ska ha det tryggt och säkert med jämlika livsvillkor

Utvecklingsområdet syftar till att säkerställa att placerade barn får den vård och omsorg de har rätt till.

Indikatorer kopplade till utvecklingsområdet ska bland annat säkerställa placerade barns rätt till en sammanhållen skolgång, att placerade barn känner till sina rättigheter och att öka förutsättningarna för hemflytt när det är möjligt.

Utvecklingsområde Barn, unga och föräldrar ska få stöd i ett tidigt skede

Utvecklingsområdet syftar till att utveckla arbetet med förebyggande och tidiga insatser genom att öka tillgängligheten.

Indikatorer kopplade till utvecklingsområdet ska bland annat leda till att barn i riskzon får tidigt och samordnat stöd för att minska riskbeteende. Möjliggöra kontakt via nya vägar/sätt för råd och stöd till barn, unga och föräldrar som ordinarie kontaktvägar inte når.

Barns delaktighet i fysisk planering

Förvaltningen har inte arbetat med att inkludera barn i olika frågor rörande byggnation, anläggning, planering av bostadsområden etc. Däremot har en grupp barn, *Expertgruppen*, barn med insatser från vår process Möjliggöra utveckling hos barn och unga med funktionsnedsättning, fått utbildning i barnkonventionen.

Med grund i barnkonventionen genomfördes dialogmöten kring olika teman som: Vad är delaktighet? Vad är rättigheter? Vad är viktigt när jag är på korttids? Hur kan barn bli mer delaktiga på korttids? Barnen själva lyfte bl.a. upp att de önskade bli mer delaktiga i beslutsprocessen rörande sin insats. Öka inflytande i vardagen som vilken mat som serveras och vilka aktiviteter som planeras samt möjlighet att påverka hur det ska se ut på deras rum.

Återrapportering av barnrättsarbetet 2022

Nu är det dags att rapportera in nämndernas arbete med barnets rättigheter i Kalmar kommun!

Enligt handlingsplanen ”Förutsättningar och konsekvenser för implementering av barnkonventionen – implementeringsplan och ekonomisk konsekvensbeskrivning” som antogs av Kommunstyrelsen i mars 2019, ska nämnderna årligen redovisa hur de arbetar med att tillgodose barnets rättigheter. Redovisningen av resultatet sammanställs och presenteras i ett årligt barnbokslut som redovisar barns levnadsvillkor i kommunen.

Syftet med att göra ett barnbokslut är att belysa hur levnadsvillkoren för barn och unga i kommunen ser ut, utifrån barnkonventionens artiklar om barnets rättigheter. Det syftar också till att undersöka hur kommunens förvaltningar arbetar för att tillgodose artiklarna i barnkonventionen, att öka uppmärksamheten på att barnkonventionen sedan den 1 januari 2020 är inkorporerad i svensk lag samt att öka statusen på barnrättsfrågor.

I år är temat på barnbokslutet barns röster i fysisk planering, det vill säga hur barn i Kalmar kommun har möjlighet att påverka, tycka till och göras delaktiga i arbetet med t ex byggnation, anläggning, planering av bostadsområden, skolor och skolgårdar, idrottsanläggningar, lekplatser, kollektivtrafik, trafikplanering runt skolor och idrottsanläggningar, gång- och cykelvägar, översiktsplanering, detaljplaner och förvaltning. Artikel 12 i barnkonventionen säger att barn har rätt att tycka till i alla frågor som berör dem.

För att kunna göra årets barnbokslut ombeds nämnderna nu att svara på de frågor som finns i detta dokument, senast den 15 april 2023. Sist i dokumentet finns en bilaga som innehåller en kortare översikt över barnkonventionens artiklar, som stöd för besvarandet. Tänk på att alla exempel, dokumentation, statistik och dyl. ska vara könsuppdelad.

Vänligen besvara följande frågor kring hur er nämnd och förvaltning arbetar med att tillgodose barnets rättigheter.

- Har personalen på förvaltningen och/eller nämnden under 2022 genomgått någon utbildning inom området barnkonventionen och barnets rättigheter?
Om ja, vilken utbildning/utbildningar och för vilka personalgrupper? Om nej, finns det en önskan att få hjälp med utbildning under 2023 för personalen?
- Fanns särskilda verksamhetsmål för 2022 med fokus på att tillgodose barns rättigheter? Om svaret är ”ja”, ge exempel på dessa.
- Har kommunens barnchecklista eller någon form av barnkonsekvensanalys efterfrågats och/eller använts någon gång under det senaste året? Om svaret är ”ja”, ge exempel på detta.
- Har särskild hänsyn till barnkonventionen tagits i budgetplanering samt målformulering för kommande år, 2023? Om svaret är ”ja”, redogör för dessa mål och budgetposterna Barnkonventionen i budgetplaneringr.
- Årets tema är barns delaktighet i fysisk planering. Arbetar förvaltningen med att inkludera barn i olika frågor som rör byggnation, anläggning, planering av bostadsområden, skolor och skolgårdar, idrottsanläggningar, lekplatser, kollektivtrafik, trafikplanering runt skolor och idrottsanläggningar, gång- och cykelvägar, översiktsplanering, detaljplaner, förvaltning, dvs fysisk planering? Om förvaltningen arbetar med att inkludera barn i detta, hur går det arbetet till?

Svar lämnas till mig senast den 15 april 2023. Ta gärna en kontakt vid frågor,

sophia.sundlin@kalmar.se

0480-450167

Tack på förhand!

Vänligen,

Sophia Sundlin, Ungdomsombud och samordnare för barnrättsfrågor

Bilaga 1. Barnkonventionens artiklar i korthet

Artikel 1

Ett barn – det är varje människa under 18 år.

Artikel 2

Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3

Barnets bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn.

Artikel 4

Konventionsstaterna ska till fullo utnyttja sina tillgängliga resurser för att förverkliga barnets ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. När resurserna inte räcker till bör man söka lösningar genom internationellt samarbete.

Artikel 5

Föräldrarna har det yttersta ansvaret för barnet och ska utifrån utvecklingen av barnets egen förmåga säkerställa att det får kännedom om och hjälp i att utöva sina rättigheter.

Artikel 6

Varje barn har rätt att överleva och att utvecklas.

Artikel 7-8

Barnet har rätt till ett namn och en nationalitet. Barnet har rätt, så långt det är möjligt, att få veta vilka föräldrarna är. En stat får inte ta ifrån barnet dess namn eller nationalitet.

Artikel 9

Barnet ska inte hållas åtskilt från sina föräldrar mot sin vilja, utom när det är för barnets bästa. Barn som inte bor med båda föräldrarna ska ha rätt att träffa båda två regelbundet.

Artikel 10

Ansökningar från familjer som vill återförenas över statsgränser ska behandlas på ett positivt, humant och snabbt sätt.

Artikel 11

Ett barn får inte föras bort eller hållas kvar i utlandet utan tillstånd. Staten ska ingå avtal med andra länder för att bekämpa detta.

Artikel 12–15

Barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör det. När domstolar och myndigheter behandlar fall som rör barnet ska barnet höras och barnets intresse komma i första rummet. Barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet ska respekteras.

Artikel 16

Varje barn har rätt till sin privat- och familjeliv, hem och post och ska skyddas mot ingripanden i dessa. Varje barn ska också skyddas mot angrepp på sin heder och sitt anseende.

Artikel 17

Alla barn har rätt att ta del av information från massmedia, som syftar till att främja deras välfärd och utveckling. Massmedia ska därför uppmuntras att sprida information särskilt riktad till barn, samarbeta över gränserna, producera barnböcker, sprida information på minoritetsspråk samt skydda barn mot skadligt innehåll.

Artikel 18

Båda föräldrarna har gemensamt det primära ansvaret för barnets uppfostran och utveckling. De ska låta sig vägledas av vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 19

Barnet har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld och mot vanvård eller utnyttjande av föräldrar eller andra vårdnadshavare.

Artikel 20–21

Ett barn, som berövats sin familjemiljö, ska ha rätt till alternativ omvårdnad. Vid adoption ska staterna säkerställa att största vikt ges till vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 22

Flyktingbarnet har rätt till skydd och hjälp om det kommer ensamt eller tillsammans med föräldrar eller annan person.

Artikel 23

Ett barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv som gör det möjligt för dem att delta aktivt i samhället.

Artikel 24

Barnet har rätt till bästa möjliga hälso- och sjukvård och rehabilitering. Alla länder ska arbeta för att minska spädbarns- och barnadödligheten och bekämpa sjukdomar och undernäring och avskaffa traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa. Gravida och nyblivna mammor har rätt till hälsovård.

Artikel 25

Ett barn som har omhändertagits för vård, skydd eller behandling har rätt att få sin behandling och sitt omhändertagande granskat på regelbunden basis.

Artikel 26 och 27

Varje barn har rätt till den levnadsstandard som är skälig för att trygga barnets utveckling. Föräldrarna har huvudsakligen ansvaret för detta, men om de inte klarar av det, måste staten se till att det finns stödprogram för att säkerställa detta. Även barnets sociala trygghet ska säkerställas med tex socialförsäkringar som ska ges till familjer beroende på vilka tillgångar de har.

Artikel 28–29

Barnet har rätt till gratis grundskoleutbildning. Undervisningen bör förbereda barnet för livet, utveckla respekt för mänskliga rättigheter och fostra i en anda av förståelse, fred, tolerans och vänskap mellan folken.

Artikel 30

Barnet, som tillhör minoritetsgrupper eller ursprungsbefolkningar, har rätt till sitt språk, sin kultur och religion.

Artikel 31

Barnet har rätt till lek, vila och fritid.

Artikel 32

Barnet har rätt att skyddas mot ekonomiskt utnyttjande samt mot hårt arbete som skadar eller hindrar barnets skolgång och äventyrar barnets hälsa.

Artikel 33

Barnet har rätt att skyddas från olaglig användning av narkotika.

Artikel 34

Barnet har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp och mot att utnyttjas i prostitution och pornografi.

Artikel 35

Bortförande, försäljning eller handel med barn ska förhindras.

Artikel 36

Rätt till skydd mot alla former av utnyttjande som kan skada barnet i något avseende.

Artikel 37

Inget barn får utsättas för tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling och bestraffning. Inget barn får olagligt eller godtyckligt berövas sin frihet. Barnet får inte bestraffas med livstids fängelse eller dödsstraff. Varje frihetsberövat barn ska behandlas humant och med respekt. Barnet har rätt att snarast möjligt få juridisk hjälp. Barnet i fängelse har rätt till kontakt med och besök av sin familj.

Artikel 38

Konventionsstater skall vidta alla lämpliga åtgärder för att tillförsäkra att barn under 18 år inte deltar i väpnade konflikter. Barn får inte heller användas eller rekryteras av gerillarörelser m.fl.

Artikel 39

Barnet som blivit offer för vanvård, utnyttjande, försummelse, tortyr, väpnade konflikter eller annan omänsklig behandling har rätt till rehabilitering och social återanpassning.

Artikel 40

Barnet, som är anklagat för brott eller blivit dömt för straffbara handlingar, har rätt till en behandling som främjar barnets känsla för värdighet och för andras mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.

Artikel 41

Rättigheterna i konventionen gäller inte om andra nationella lagar ger barnet större möjligheter att förverkliga rättigheterna.

Artikel 42

De stater som anslutit sig till konventionen åtar sig att göra konventionens bestämmelser och principer allmänt kända bland vuxna och barn.

Artikel 43–45

Bestämmelser om hur alla länder som anslutit sig till konventionen ska arbeta för att förverkliga den. En övervakningskommitté inom FN granskar konventionsstaternas rapporter. FN-organ och frivilligorganisationer kan också delta med information till FN.

Artikel 46–54

Regler om hur stater kan ansluta sig till konventionen och när dessa börjar gälla. En reservation som strider mot denna konventions ändamål och syfte skall inte tillåtas.

Källa: Rädda Barnen. För att läsa hela konventionstexten, se UNICEFs hemsida: <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#hela-texten>